

‘Ο Όδυσσεύς κί’ ο Διομήδης οδηγούν στο έλληνικό στρατό πεδο τά άλογα του Ρήσου, τον όποιο έσκότωσαν στη μάχη. (Έργον του Φλάμιου).

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΤΟΥ Κ. ΝΑΠΟΛ. ΛΑΠΑΘΙΩΤΗ

ΤΟ ΠΑΘΟΣ ΚΑΙ ΤΟ ΠΑΘΗΜΑ ΤΟΥ ΠΕΤΡΟΥ

‘Ο Πέτρος ο Φιτάς, ο γείτονάς μου, άνθρωπος λογικός και μορφωμένος, ήταν εναντίον των προλήψεων. Είχε την ιδέα ότι οι δεισιδαιμονίες είναι ένα βάρβαρο άπομεινάρι της σκοτεινής εκείνης εποχής, που ο άνθρωπος, τυφλός και άκατατάκτος, λάτρευε τις πέτρες και τα ξύλα. Και δεν είχε άδικο. Το μίσος του αυτό για τις προλήψεις, του είχε γίνει σά μονομανία. Προπαγάνδιζε παντού τις θεωρίες του, και έδινε πρώτος το παράδειγμα της όριστικής απαλλαγής από το βάρος και τη διαστροφή ένόχληση όλων αυτών των ήλιθιωτών, που στέκονται σαν ένας έφιάλης, μέσα στην πολιτισμένη μας ζωή. Είχε προσηλυτίσει μερικούς, και με τη βοήθεια των λίγων αυτών φίλων, είχε σχηματίσει και ένα είδος συντροφιάς, ένα είδος φιλικού συλλόγου — «Συλλόγου εναντίον των προλήψεων»...

Πολλές φορές είχαμε συζητήσει, γύρω σε αυτό το θέμα, και έπειδή ο Πέτρος ήταν τύπος φοβερά φανατικός, με όλη τη συμφωνία μου μαζί του, ένιωθα, τη στιγμή που μου μιλούσε, πως δεν ήμουν άρεκτα έτοιμασμένοι, ώστε να γίνει, και εγώ, μέλος του «συλλόγου». Είχα ακόμα μερικές επιφυλάξεις, που αυτός, μέσα στην αζορότητά του, τις θεωρούσε σοβαρό εμπόδιο, για την επίσημη, να πούμε, πρόσληψή μου... Κ’ έτσι έμεναν τα πράγματα, ως τη στιγμή που άρχιζε αυτή η ιστορία.

Για να διαδόσει τις ιδέες του, ο Πέτρος δεν παρέλειπε καμιά από τις λαμπρές εκείνες εικασίες, που παρουσιάζονται σχεδόν σε κάθε βήμα, στις καθημερινές μας επαφές, και τις σχέσεις με τους άλλους τους ανθρώπους: «Αναθε πάντα πρώτος το ταγάρου μου, ταξίδευε, κατά κανόνα, Τρίτη, και τα είχε καταφέρει έτσι, ώστε και ο περιφημής εκείνος «Σύλλογός» του, να αποτελείται από δεκατρία μέλη, με το σκοπό, αν τύχαινε να γίνουν περισσότερα, να τον διασέσει σε ομάδες, ώστε τα μέλη της καθενιάς ομάδας, να είναι, πάλι, δεκατρία, ακριβώς». Ως εκεί τον έσπρωχε, ως τέτοιες νοσηρότητες, ο υπερβολικός φανατισμός του...

Παρά ό’ αυτά, ο φιλικός εκείνος σύλλογος είχε τόσο πολύ εύδοκμήσει, ώστε να αποκτήσει παραοτήματα και άντασκορπικές στις επαρχίες. Είχε τυπωθεί και κάποιο έντυπο, με σκοπό προπαγανδιστικό. Με φράσεις άποκαλύπτει και με στοιφοδές ύφος, σαν ένα κήρυγμα έπαναστασιακό, κεραινοβολούσε την άμάρθεια εκείνων που πιστεύουν στις προλήψεις, και τόνιζε μελοδραματικά την ανάγκη μιας χειραφετήσεως από τον βαρύν, όπισθοδρομικό και άναχρον-

μένο τους ζυγό! Το μαυφέστο εκείνο είχε πιάσει, και ένας καινούριος άνεμος «άντιπροληπτικός» φυσούσε, τώρα, από όλες τις μεριές...

Ο Πέτρος ήταν κατενθουσιασμένος! Είχε πάρει το ύφος ενός ήρωος, ενός σωτήρος της απασχούσης ανθρωπότητας! Είχε παραμελήσει τις δουλειές του, και δε ζούσε παρά με αυτή τη σκέψη: πως να κάνει όλους τους ανθρώπους να συμμερισθούν τις πεποιθήσεις του! Άγωνιζόταν, άλληλογραφούσε, έδωσε και κάποιες διαλέξεις, και είχε αποφασίσει, σε πρώτην εικάστια, να κάνει και «τουρνέ» στις επαρχίες — εκεί που είχε τους καλύτερους πυρήνες του — για να φανατίσει τους πιστούς του... Οι υπερβολές του με ένοχλούσαν, αλλά δεν τόλμησα ποτέ να του το πώ: θα με χαρακτηρίσει ως «άντιδραστητικό», ενώ δεν ήμουν άντιδραστητικός, αλλά ένας άνθρωπος απλός και λογικός, που περιφρονούσε τις προλήψεις, αλλά που εβρισκε πως ένας τέτοιος ζήλος, θα ήταν άπειρος προσημώτερο, αν ξανατίλειτο για κάποιο άλλο ζήτημα, πιο ούσιαστικό και πιο έλειγον — πάντα προς το καλό της ανθρωπότητας... Είχα βαρθεθεί να συζητώ μαζί του, αν και σιωπηρά καταταγμένος στη χορεία των «άμεσως συμπαθούντων». Έλειπε μόνο το έπίσημο το χρίσμα — με αυτό, καθώς είπα παραπάνω, επειδή δεν ήμουν όθιμος ακόμα να τηρώ όλες τις έντολές της καινοφανούς αυτής θρησκείας...

Άλλά και να μην ήμουν «συμπαθών», είχα πολλούς λόγους να πιστεύω, πως ο Πέτρος, άσχετα με αυτό, θα με άγατούσε και θα με έκτιμούσε. Θα με έκτιμούσε, πιθανόν, λιγότερο — αλλά, μια φορά, θα με έκτιμούσε. Κ’ έπιμένω σε αυτή την άποψή μου. Είχαμε κάνει τόσα χρόνια συντροφιά, και είχαμε τόσο γνωρίσει τις ιδέες μας, που θα ήταν άδικαιολόγητο, για μια τόσο τυποέναν άφορμή, να μετριάζει την άγάπη του σε μένα... Κ’ έξ ατίας της άγάπης του αυτής, είχα όλο τον καιρό, και όλη την άνεση, να παρακολουθώ τις προόδους του.

Τον πρώτο χρόνο, όια, πιστεύω, βάδιζαν καλά. ‘Ο σύλλογος είχε ριζώσει — τα μέλη του ήταν πενήνταδυ (πολλώταστο, και αυτό, του δεκατρία) — είχε γίνει και το καταστατικό, και εκείνος ήταν ο ισόβιος του πρόεδρος. Τι άλλω ήθελε, μέσα στις έπιτυχίες του, για να μη μένει εύχαριστήμενος; Κι’ όμως, αλήθεια, ο Πέτρος, τελευταία, είχε γίνει μελαγχολικός! Στην άρχή, κανένα μάτι δεν το πρόσεξε — εκτός από το μάτι το δικό μου: ο Πέτρος, το σύχαρο παιδί, με τα παλιά, τα φουσκοκίμενα λόγια —

είχε γίνει μελαγχολικός...

Σε λίγο, το πρόσεξαν κι οι άλλοι. Ο ένθουσιασμός του είχε πέσει. Μιλούσε λίγα λόγια, κι εκείνα μετρημένα —αυτός που δε μάς άφηνε μάνε ώρα σ' ησυχία, και που χαλούσε, άλλοτε, τον κόσμο με τα γέλια του... Τώρα δε μιλούσε σε κανένα, περπατούσε με βήματα άργα, και διαρκώς είχε σκυμμένα το κεφάλι. Προσπάθησε να μάθει την ατία. Ή μακροχρόνια και δυνατή φιλία μας, μωβδινε τα δικαιώμα να κάνω ανακρίσεις...

Δε θέλησε να πει τί του συμβαίνει. Κι όμως, έχω, ένιωθα πως κάτι του συμβαίνει. Κ' εκείνη ή απότομη τόν άκνηση να μου ξηγήσει τί συμβαίνει, μ' έκανε πολλά να υποθέσω...

Έξαικολούθησα τις βολυδόκοήσεις μου, χωρίς να χάσω την ή κομονή μου. Αναγκάστηκα, παρά τη θέλησή μου, να γίνω μέλος του περιήμου σύλλογου του, για να μπορέσω να τον παρακολουθήσω. Μ' ένδιφερες κι ως φίλος του, κι ως τύπος. Λάβαινα μέρος στις συνεδριάσεις, άναθα τρίτος, εκπαιδευτικά, το ποίδη μου, έκανα τις εκδρομές μου Τρίτη —φερύμιον, τελοσιάντων, και' όλη τη γραμμή, σαν άξιως απόστολος της ιδεολογίας, και τηρητής πιστός των έντολών της...

Σ' όλο αυτό το χρονικό διάστημα, δεν έβανα να παρακαλώθαι.

Κι άξαφνα, ένα βράδι, σε κάποιου μας περίπατο, βρήκα το κλειδί του μυστηρίου: Ο Πέτρος είχε γίνει δεσιδαίμων! Με τό να πολεμάει τις προλήψεις, δυο χρόνια τώρα, συστηματικά —και να μην κάνει τίποτ' άλλο, νόχτα—μέρα, παρά ν' άνάβει τρίτος το ταγάρου του, να κάνει ώρες τις δουλιές του Τρίτη, και να κάνει συντροφιά με δεκατρείς — είχε πέσει στις άπιθβτες προλήψεις! Είχε πιστέψει πως το δεκατρία ήταν ο τυχερός του αριθμός, κι ή Τρίτη ή καλύτερη του μέρα. Κ' έτσι, χτυπώντας τις κοινές προλήψεις, και προσπαθώντας να πληγάνει κανόνα, είχε ξαναπέσει στην παγίδα τους, άλλ' άπ' την άνάποδη μεριά! Οι προλήψεις τόν έξεδικούντο —και μ' ένα τρόπο έντελώς σατανικό...

Αυτό το πράμα δεν έγινε άμέσως, αλλά σιγά—σιγά και βαθμηδόν, χωρίς κι' ο ίδιος να το καταλάβει. Έβλεπα κάθε μέρα τα συμπτώματα της νέας του αυτής μονομανίας —άλλα, σε φίλος που τόν άγαπούσα, δεν τολμούσα να τού το φανερώσω. Φαίνεται, όμως, τώρα τελευταία, ότι κι' ο ίδιος το είχε καταλάβει, και πως αυτή ή μυστική του διαπίστωση, ήταν ο λόγος της μελαγχολίας του. Όταν βγαίναμε περίπατο οι δυο μας, και δεν ύπήρχε κι' άλλος ένας, στην παρέα, για ν' άνάβει τρίτος το ταγάρου του, άδημονούσε κι' έκανε το χρώμα του. Έψαχνε, τότε, με τα μάτια, να βρει κάποιον διαδάτη, που νάβηλε, κι' εκείνος, ν' άνάβει πό ταγάρου του, για να μπορέσει να ξανατεπίχει τόν ποητικό μοιραίο άριθμό! Το πρόσωπό του άνακουριζόταν τότε, ή μορφή του άκτινοβολούσε, έκανε κέφι, μιλούσε, φλυαρούσε... Ο Πέτρος είχε γίνει δεσιδαίμων «προληπτικός» και νευρασθενικός!

Σε κάθε βήμα, και σε κάθε μας κουβέντα, έξαικρίβωνα τη νοσηρότητά του. Είχε χάσει τη γαλήνη της ψυχής του, και το πλατύ και ζωηρό εκείνο γέλιο, το τρανταχτό και μεταδοτικό, που νομίζω πως άποτελούσε το κύριο χαρακτηριστικό του. Είχε γίνει νευρικός και φοβισμένος, ταραχμένος και διαταραχμένος... Κι' όμως έξαικολούθησε πάντα —ερωμένα φοβερή της τύχης— να είνε πρόεδρος, και μέλοςτα ισόβιως, του «Συλλόγου έναντιον τών προλήψεων»!

Ή κατάσταση αυτή, βάσταξε άκόμα τρία χρόνια. Σ' αυτό το άναμεταξύ, ο σύλλογος τον είχε πάρει όρκο! Ή ήπαρξή του ήταν πιά πασίγνωστη, τ' όνομα τού «τοίμηρου» προέδρου τόν άναφερόταν στις έφημερίδες, ή ιδέα είχε θριαμβεύσει! Δεν περνούσε μέρα, που να μην ύπαρχουν προσχωρήσεις... Οι διάδες τών δεκατριών, είχαν ύπερβει τις δεκαπέντε!

Κι' ο Πέτρος έφθινε, μέρα με την ήμέρα. Το πρόσωπό του, το άλλοτε γιομάτο, είχε γίνει γλοιώ και μαραμένο. Τα μάτια του κοιτούσαν φοβισμένα. Οι φίλοι, που δεν ήξεραν τί έτρεχε, έβωσαν το στακό τους, μ' αυτή την ξαφνική μεταβολή. Κ' έχω χαμογελοθωσα μυστικά —άν επάτρεπεται έδω αυτή ή λέξη...

Τότε συνέβη και το τραγικό δυστύχημα, πουδωσε τέλος στη ζωή τού Πέτρου. Είχε σηκώηρωθεί πενταετία, άπ' τόν καιρό που ίδρύθη ο σύλλογος —κι' έπρόκειτο να γίνη κάποιο γλέντι, για να εορτασθεί το γεγονός. Θα πήγαινα με μαζί στην έξοχή, δια-

ΜΕ ΛΙΓΑ ΛΟΓΙΑ

ΟΣΟ ΝΑ ΦΤΑΣΟΥΝ ΣΤΟ ΖΕΝΙΘ ΤΗΣ ΔΟΞΗΣ

Σε προηγούμενο φύλλο γράφαμε, ότι και οι πλέον όνομαστοί κινηματογραφικοί άστέρες, όσο να φτάσουν στο ζενιθ τού πλούτου και της δόξης, περσασαν ήμέρες βιοπάλης και δυστυχίας φρεστής.

Νά σήμερα μερικά άκόμα σχετικά παραδείγματα :

Ή Μαίρη Πίκφορντ, κινηματογραφικός άσστη πρώτον μεγέθους. Άρχισε το στάδιό της ως ταξιδιότρια ενός κινηματογράφου της Νέας Υόρκης. Ή διάφορες κωμίες που έβλεπε συχνά, της είχαν πάρει το μυαλό κι' είχε τη φιλοδοξία να γίνη ήθοποιός τού κινηματογράφου!

Ήγρη λοιπόν σ' ένα σπαίντιο να ανέλαβε στην άρχη τη γρανατορώματα τών ήθοποιών. Ύστερ' από λίγους μήνες χρησιμοποιήθηκε σε ρόλους βαθόν προσώπων. Δέν άργησαν όμως να προσέξουν το καλλιτεχνικό της ταλέντο και να της αναθέσουν πρωτεύοντες ρόλους σε διάφορα έργα, ρόλους όνομαστοίς που την έκαναν γρήγορα διάσημη.

Παντρεύθηκε άργότερα με τόν επίσης φημισμένο ήθοποιό τού κινηματογράφου Ντουγλάς Φάιρμπαנקς κι' από τότε επεβλήθη κατά όριστικά στους καλλιτεχνικούς κύκλους.

Σήμερα ο Φάιρμπαנקς και ή γυναίκα τού έχουν δυο τους σπαίντιο, μιά από τις μεγαλύτερες κινηματογραφικές έπιχειρήσεις και είνε πανένδοξο και πολυκεταμιμωφόρο.

Άλλα και ο Τσαρλι Τσαπλιν, ο περίφημος Σαρωλό, ο παγκοσμίως γνωστός κωμικός ήθοποιός τού κινηματογράφου, έφερε πως άρχισε το στάδιό του:

Όταν έφυγε από την πατρίδα του —την Άγγλία— και πήγε στην Άμερική ως φτωχός μετανάστης, άλλαξε χίλια-δυό έπαγγελμάτα. Στην άρχη πήγε σ' ένα ξενοδοχείο ως άλλατ, όδηγός δηλαδή τού άουστου. Έπειτα πήγε ως ήποκόμος σ' ένα σταθμό άλλων ήποδρομιών. Κατόπιν έγινε γρασσόν σ' ένα ρεστοράν. Ύστερα πλανόδιος σπιλιτής ποίηρον. Και έπακολούθει άτέλειωτη σειρά έπαγγελμάτων!

Όταν προσελήφθη ως ήθοποιός, έπαιξε στην άρχη ως κωμίστας. Έτσι μπόρεσε να έπιδειξη το δυνατό του ταλέντο ως κωμικός, επεβλήθη, και λίγο άργότερα έγράφοντο διάολαυρα σενάρια άποκλειστικά γι' αυτόν.

Σήμερα ο Σαρωλό είν' ένας άπ' τούς δέκα πλουσιωτέρους άνθρώπους τού κόσμου!

ΠΟΣΟ ΝΕΡΟ ΠΕΨΤΕΙ ΣΤΗ ΓΗ

Κατά τούς ήπολογισμούς διασημών μετεωρολόγων, το δικό ποσόν της βροχής που πέφτει κάθε χρόνο άπάνω στις πέντε ήπειρους της Γης, φτάνει κατά μέσον όρον τις 12.000 κυβικά χιλόμετρα, ενδ ή βροχή που πέφτει στους άκεανούς, ξεπερνάει τις 35.000 κυβ. χιλ. Άν όλο αυτό το νερό έπερτε άπάνω στην ήδρόγειο για μιά και μόνη μέρα κι' άν δεν χανόταν έξαιτιολόγισμο και άπορροφούμενο από το έδαφος, θα έφτανε για ν' άνεδύσει την έπαφάνεια όλων τών άκεανών και τών θαλασσών, 91 εκατοστά μετρα ύπεράνω τού συνηθισμένου της θύσης.

οιμένοι σε δεκαοχτώ διάδες, και θα καθόμισαν σ' ένα κοινό τροπέζι, να φάμε και να ποίμε, ως το βράδι. Θα διαβάσαμε τόν άπολογισμό τού Συλλόγου και θα γινόσανε διάφορες προσώσεις. Είμαστε μαζεμένοι στο σταθμό, και περιμένουμε τόν ήχομυό τού τρένου. Ο Πέτρος ήταν δίπλα στις γραμμές, και κουβένταζε με το μηχανικό. Είμαστε κάπως μακριά, στο κέντρο τού σταθμού, και δεν είδαμε τί άκριβώς συνέβη. Όλ' αυτά, τα μάθαμε κατόπιν. Ο Πέτρος είχε βγάλε το πακέτο του, και πρόσφερε στο φίλο τού ταγάρου. Φαίνεται πως εκείνη τη στιγμή, πλησίαζε ή άμαξοστοιχία. Ο Πέτρος έδωσε στο φίλο του ν' άνάβει, κι' άπ' τη μανία του ν' άνάβει πάντα τρίτος, έβραζε με τα μάτια, μιά στιγμή, ν' άνακαλύψει κάποιον άλλο γνώριμο, για να μπορέσει ν' άνάβει τελευταίος. Είδε κάποιον άπ' τη συντροφιά μας, που μόλις είχε βγάλε τα ταγάρου —άλλ' άπ' την άλλη τη μεριά τού τρένου. Έτρεξε τότε, περνούοντας τις γραμμές, για να δώσει και σ' εκείνον τη φωτιά του. Και πριν προφτάσει ο μηχανικός να τόν άρπάξει και να τόν κρατήσει,

ή μηχανή της άμαξοστοιχίας πρόλαβε, και τόν έκανε κομμάτια...

ΝΑΠ. ΛΑΠΑΘΙΩΤΗΣ

ΕΛΛΗΝΕΣ ΠΟΗΤΑΙ Τ' ΟΝΕΙΡΟ ΤΟΥ ΒΟΣΚΟΥ

Πέφτει το φός του φεγγαριού (στου κάμπτου τή χορτάρια κι' άπ' το κλαράκι ενός δεν-τρού κυλάει μεθ' οτά θυμάρια Και στου βοσκου που άνένειοι (γος κοιμάται στο λειβάδι τέφτει οτά δλονγουρα μαλιιά τούσο, που μεθ' οτόν όπινο του (το χέρι της λουιάζει πως το χαιδέει διάπαλα και (γλυκοαναστενάζει. Κι' άγοουροδύπητος ζυπνά πρι- (χού να πάρη ή αόγυλοα και μάταια δίπλα του κυττά (να δη τη βοσκοποδία κι' άγοουροδύπητος ζυπνά πρι- (χού ροβίση ή μέρα και το μαράκι του έσπατα λα- (λιάντας τη φλογέρα. ΡΩΜΟΣ ΦΙΛΥΡΑΣ

